

ben, az ő utódja 1902-ben Rosenthal Ignác lesz, kinek helyét 1905-től 1913-ig Haan Béla tölti be, míg 1914–17. között Dusbaba Vilmos, 1918-ban pedig Kiss László, a színházi bizottság elnöke, a városi szervezet felvétele óta pedig hivatalból a város polgármestere: dr. Berthóty István. 1913-ban Haan Béla elnöksége idejében Spiegel és Englerth tervei szerint átépítik és modernizálják a színházat — akkor kapja nézőtere mai intim belsejét, — a színpadot pedig súlyosztókkal és zsinórpaddal látják el; mindezzel rendeltetésének teljesen megfelelő állapotba hozzák s az újra épített színházban 1914. febr. 2-án Miklóssy Gábor színikazgató tartja első előadását a *Cigánybáróval*. Még ez évben a város képviselőtestülete az új színházat mozgókép-előadások céljaira adja bérbe (6 évre, évenként 9 hónapra) s ezt a sikertelen házasságot csak 1920. elején tudjuk felbontani, de akkor már olyan megviselt állapotban kapjuk vissza a színházat, hogy a viszonyok javultával — 1925-ben gyökeres restaurálást kellett rajta végrehajtani. 1920. óta az újjáalakult színházi bizottság intézi a városi színház ügyeit; ez mindenesetre nagy haladás az előbbi állapothoz képest, amikor a színházi bizottság csak amolyan félhivatalos szerv volt, mely elnökét maga választotta, ki egy személyben intendáns és előadó is volt s a pénzügyi ügyeket is saját kebeléből kijelölt pénztárnokával látta el. Ma van külön előadója, ki az adminisztratív teendőket és művészi irányítást végzi s a bizottság a költségvetéssel tervszerűen előirányzott keretekhez alkalmazkodik. A színház vagyoni állaga az utóbbi években egy díszletraktárral és szép díszletparkkal is gyarapodott. Áttérve a színház művészeti történetének ismertetésére, arról a 10–12 évről, mely alatt a színház is a közbirtokosság tulajdonát képezte, írásos feljegyzések alig-alig állnak rendelkezésre. Inkább csak néhány elfakult színlap, amelyekről megtudjuk, hogy a 80-as évek elején az aradi Színháztársaság Egyesület Társulata járt át Békéscsabára több ízben is, Gerőffy Andor színikazgató vezetése alatt néhány napon át előadásokat tartani — leginkább Shakespeare-darabokat és népszínműveket játszottak — s többször vendégszerepeltek Felekyné Munkácsi Flóra, Felekyné Miklós

és a 80-as évek közepén Pálmay Ilka is. Ezekben az években — talán a vidéki, vándorszínház szervezetlensége miatt és színházi bizottság hiányában — csak igen ritkán szolgálta a színház hivatásos színi előadások céljait. Színpada inkább menüegyleti lakomának, alkalmi ünnepélyeknek és műkedvelők próbálkozásainak volt színtere. Feljegyzésre érdemes különben, hogy egészen a városi szervezet felvételéig a községi színháznak szerződött és az egész téli időnyit itt töltő színtársulata nem volt. Ötletszerűen jöttek ősszel-tavasszal néhány napos, utóbb néhány hetes szezonra színesek, de az év túlnyomó részében zárva volt Thália templomának kapuja, ha csak műkedvelők ki nem nyitották. Igaz viszont, hogy ezek pótolni igyekeztek a színházi hiányt, mert a városunk mindenféle szakmabeli hazafias, jótékony, vagy kulturális célt szolgáló társadalmi egyesületei sok nívós és az amatőrök megszokott átlagát jóval túlszárnyaló előadást rendeztek a színházban, melyek közül egyik-másiknak olyan nagy sikere volt, hogy többször is meg kellett ismételni. Különben mind a mai napig is a közművelődés számára értékes szolgálatot teljesít színházunk abból a szempontból is, hogy színi időnyit kívül sok műkedvelő-előadásnak és művészi hangversenynek ad helyet. Mióta a színház a város tulajdonát képezi, 27 színikazgató társulatának adott művészi hajlékot és kenyeret. És pedig időbeli sorrendben megnevezve őket, a következőknek: Rakodeczay Pál, Hajdu István, Bokody Antal, Szalkay Lajos, Füredi Károly, Leszkay András, Kunhegyi Miklós, Baranyai Mihály, Sándory Kálmán, Halmay Imre, Halassy Andor, Balogh Árpád (az óbudai Kisfaludy-színház igazgatója), Kövessy Albert, Monory Sándor (Zombor), Dombay Mihály, Palotay Antal, dr. Várady Antal, Mezey Kálmán, Nádassy József (Sopron), Marházy Miklós (Kecskemét), Miklóssy Gábor, Kiss Árpád, Szendrey Mihály, Krémer Jenő és Csáky Antal, továbbá Alapi Nándor orsz. kamaraszínház és dr. Lányi Viktor Opera-staggione-társulata. Ezek közül persze egyik-másik többször is megfordult városunkban. 1923. óta Kiss Árpád színtársulata játszik a városi színházban a téli-tavaszi hónapokban, december 1. máj. 1. közötti 5 hónapon át;